

НОВИ ПРАВИЛНИК О ОЦЕЊИВАЊУ
У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Лек за оне које
„боли“ математика

Страна 3

НАША ТЕМА:
СПОРТ У ШКОЛИ

Гимнастиком до здраве
нације и потомства

Стране 4–6

ФЕЛТОН: СРПСКЕ ШКОЛЕ
У СРЕДЊЕМ ВЕКУ

Училишта, места где се
могло „учити књигама“

Страна 7

ИНКЛУЗИЈА
У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

Високи, али
достижни стандарди

Страна 10

УЗ СВЕТСКИ ДАН УЧИТЕЉА И НАСТАВНИКА

Учитељ је темељ одрживог друштва

Светски Дан учитеља се овог 5. октобра обележава слоганом „Оснаживање учитеља/наставника, грађење одрживих друштава“ који, указује на потребу да се подигне свест о кључној улози учитеља и наставника у одрживом образовању и развоју знања, хуманих вредности и етике.

Централна прослава, под покровитељством Унеска, биће одржана у седишту ове агенције Уједињених нација у Паризу где ће, након церемоније отварања, бити одржан и округли сто на тему образовања едукатора за рад са предшколском децом, на коме се темељи грађење одрживих друштава.

Према новим подацима Унеска, свет је суочен са хроничним недостатком образованих учитеља и наставника. Без глобалне акције на том плану, остварење циља да се до 2030. године обезбеди основно школовање све деце на планети неће бити могуће. У документу који су поводом Дана учитеља заједно објавили Институт за статистику при Унеску и Глобални мониторинг „Образовање за све“, наводи се да ће за постизање тог глобалног развојног циља бити потребно ангажовање више од 27 милиона учитеља. У журби да се до њих што пре дође, многе земље снижавају образовне стандарде и велики број нових учитеља остављају без неопходне обуке, те Унеско указује на потребу усаглашених напора за решавање ове кризе која би још деценијама могла да резултира милионима деце ван школских клупа. Учитељи нису само централна карика у остваривању образовних циљева, већ и темељ одрживости развоја, у смислу подизања капацитета нација да граде друштва заснована на знању и етици, истиче се у саопштењу Унеска. Оснаживање учитеља/наставника већ је апострофирано раније током ове године, Инчонском декларацијом донетом на Светском образовном форуму који је у мају одржан у Јужној Кореји, и током самита „Образовање за развој“, јула месеца у Ослу, где је наглашена потреба за већим инвестирањем у образовање учитеља и наставника. Поред тога, на управо одржаном Самиту Уједињених нација у Њујорку који је био посвећен глобалним циљевима одрживог развоја за наредних 15 година, велика пажња посвећена је Циљу 4 – Квалитетном образовању – који предвиђа акцију „значајног повећања броја квалификованих учитеља/наставника, кроз међународну сарадњу у њиховој обуци у земљама у развоју, а посебно у најнераз-

вијенијим државама света и малим острвским државама у развоју”.

Кад је о Европи реч, сви који желе да на посебан начин обележе овај значајан дан позвани су да 5. октобра „дођу“ на веб-сајт Европске уније, School Education Gateway (www.schooleducationgateway.eu), и да посредством те платформе учитељима/наставницима пошаљу једно велико ХВАЛА. Организатор ове свечане акције, School Education Gateway (SEG), нови је паневропски веб-сајт намењен учитељима, наставницима, школским управама и другим образовним стручњацима и организацијама. Покренут у фебруару ове године, SEG помаже у информисању о европским школским

акцијама и иницијативама. Може да се прати на 23 службена језика ЕУ, а финансирају га програми Еразмус плус, и Европски програм за едукацију, обуку, омладину и спорт.

У поводу Дана учитеља ваља подсетити и да су две европске агенције током 2015. објавиле своје анализе у вези са учитељско/наставничком професијом и праксом, а Европска комисија је на темељу њихових извештаја објавила документ под насловом „Оснаживање учитељско/наставничке професије у Европи“, у коме сажима налазе два извештаја и политичарима и образовним стручњацима даје смернице за остваривање тог циља.

Европска мрежа посвећена информисању о образовним системима широм Европе, Eurydice, објавила је публикацију „Наставничка професија у Европи: Практике, перцепције и политике“, у којој се анализира однос између политика које регулишу наставничку професију, као и ставове, праксе и перцепције наставника. Извештај је фокусиран на готово два милиона наставника виших разреда основне школе запослених у 28 држава чланица ЕУ, на Исланду, Норвешкој, Лихтенштајну, Црној Гори, Македонији, Србији и Турској, и комбинује квалитативне и квантитативне податке Eurydice, Еуростат-а и истраживања TALIS 2013. Пет кључних области којима се Извештај бави су демографија и услови рада, иницијално образовање наставника и „прелазак“ у учioniце, континуирани професионални развој, међународна мобилност и атрактивност наставничке професије. Међу

кључним налазима, наводи се да „наставничка професија запошљава углавном жене, као и да се у блиској будућности може јавити недостатак кадра“, да „наставници исказују већу потребу (у смислу професионалног развоја) за новим наставним методама него за предметним садржајима“, као и да је „мање од једне трећине наставника боравило у иностранству у професионалне сврхе”.

ТИМСКИ РАД, РОДНИ БАЛАНС

У документу Европске комисије „Јачање учитељско/наставничке професије у Европи“ истиче се да многе државе чланице ЕУ већ предузимају мере за побољшање квалитета и статуса наставе, препознајући веома комплексне и изазовне задатке с којима се наставни кадар суочава. У препорукама ЕК се, између осталог, сугерише да треба прекинути „изолацију учионица“ и „доктрину један наставник – једна учионица“. Да „треба успоставити културу сарадње“ засновано је, како се напомиње у документу, на новом увиду у то како и где се учење одвија, и закључку да ефикасна настава захтева укључивање тимова стручњака, а не само појединачних наставника.

Као веома важне сугеришу се акције које учитељско/наставничку професију треба да учине привлачнијом за шири круг кандидата. „Трансформисање наставничке професије у професију засновану на професионалности, тимском раду и каријерној разноврсности (на пример, на могућности да се постане вођа тима, ментор или истраживач) може да помогне у привлачењу више кандидата, и жена и мушкараца“, каже се у документу.

Европски центар за истраживање образовања и доживотног учења (Centre for Research on Education and Lifelong Learning – CRELL) објавио је извештај под насловом „Наставне праксе у основним и средњим школама у Европи: Увид на основу обимних истраживања у образовању“, који истражује односе између учитељско/наставничке праксе и фактора као што су ученички резултати и величина школских одељења. Анализа је показала да „степен сарадње међу учитељима и наставницима веома варира широм Европе“, да „више од 90 одсто ђака који су завршили четврти разред основне школе имају добро заокружена основна знања и вештине“, као и да је „размена искустава међу наставници-

ма широко распрострањена, али да нема довољно праксе заједничког рада на новим идејама и посета других одељења”.

На темељу поменутих извештаја, Европска комисија је објавила документ којим указује на неколико праваца даљег деловања државних влада, односно државних образовних структура. Препоруке су подељене на четири велике и међуповезане области: уравниотежење састава наставног ка-

дра у смислу родне равнотеже; повећање могућности за међународну мобилност свих наставника, а не само оних који предају стране језике; веће инвестирање у професионални развој учитеља и наставника; поспешивање разних облика међусобне сарадње између учитеља/наставника. У документу Европске комисије под називом „Јачање учитељско/наставничке професије у Европи“ такође се напомиње да ће извештаји Eurydice и CRELL-а бити основа и подршка даљој европској сарадњи у модернизацији образовних система и Еразмус плус програма студентске и наставничке мобилности.

Г. Томљеновић

